

kaalutluste järele tuletõrje-asja ühes olevate tulekustutus-riistade ja kahe hoiukuu-
riga tervelt politsei hoolde. Politseiülemal on kohuseks linna elanikkude ja
majade arvu kohaselt teenistuses pidada parajat hulka politseinikke-tuletõrjujaid.
Seda sammu ei või tunnustada kordaläinuks. Nii oli 1809. a. Tartus 8586 ela-
nikku, 111 kivi- ja 628 puumaja, politseinikke-kustutajaid 7 meest. 1818. a. oli
elanikke 9230, maju 726, kustutajaid aga kõigest üks ainus mees. Sellest võib
järeltada, et maju oli vahepeal kadunud, arvatavasti tule läbi hävinud, elanik-
kude hulk kasvanud, kuid siiski oli politsei tuletõrje-meeskond pea sootuks kao-
tatud. 1820. a. on asi natuke parem. Elanikke loetakse linnas 7287, majade
arv on 762, kustutajaid 6. 1827.—1831. a. korduvad ligilähedale needsamad arvud.

1827. a. teeb kodanik F. W. Wegener raekogule mõnesuguseid ettepanekuid
tuletõrje asjus. Ta soovib raekoja tornis sisse seada alatist vahikorda, kodanik-
kude hulgast nimetada ustavaid mehi, kes moodustaksid päästemeeskonna, tule-
kahju kohta piirata, et inimesed kustutamist ei saaks takistada, tuletõrjujatele või
päästemeeskonnale mütside külge kinnitada iseäralised märgid, mis neid teiste
hulgast hõlpsasti laseks ära tunda. Neis ettepanekuis peituvad juba tulevase
vabatahtliku tuletõrje idud. — 1843. a. on tähtsamatest tuletõrje-riistadest Tartul
4 pritsi, 4 kanepist ja 5 nahast voolikut.

Tartu Vabatahtlik Tuletõrje. Korraliku ja õige aluse saab tuletõrje-asi
Tartus alles 1864. a. vabatahtliku tuletõrje loomisega. See sünnib mõne üksiku
energilise mehe õhutusel, kel võimalus olnud väljamaal, eriti Saksamaal, vaba-
tahtlikke tuletõrje-organisatsioone lähemalt tundma õppida. Neist meestest tuleks
nimetada esijoones P. H. Walterit, L. Strümpelit ja E. v. Wahli.

18. XI. 1863. a. avaldab toleaeagne brandkolleegium, kes koosnes esimesest
ülem-brandhärast P. H. Walterist, brandhärast prof. L. Strümpelist ja kolleegiumi
liikmeist Kurrikowist ja Bork'ist, üleskutse Tartu kodanikkudele astuda vabataht-
likult organiseeritavasse tuletõrjesse, ühtlasi annetada rahalist abi tuletõrje-riis-
tade soetamiseks. 5. II. 1864. a. saab raad teate, et ellu on kutsutud vabatahtlik
tuletõrje, et meeskond on 120 inimest suur, jaotatud 3 rühma: korrapidajad,
ronijad ja pritsimehed. Need alluvad teenistuslikult ülemkomandole, kelle ees-
otsas on ülem-brandhärä.

Sealt peale kasvab ja täieneb raskustest läbi võideldes vabatahtlik tule-
tõrje ning on arenenud võimsaks organisatsiooniks, mis on varustatud moodsate
tulekustutus-abinõudega ja mille liikmeiks on üle kuuesaja kodaniku kõigest selts-
konna-kihtidest.

Vabatahtlikus tuletõrjes on tema asutamisest 5. II. 1864. a. kuni 5. II. 1924. a.
teeninud 7026 meest järgmises 7 osakonnas.

Ronijate	osak., asut.	5. II. 1864. a.	—	1618 m.
Korrapidajate	„	„	5. II. 1864. „	914 „
Pritside	„	„	21. IV. 1873. „	2944 „
Veemuretsejate	„	„	5. V. 1873. „	437 „
Aurupritside	„	„	28. V. 1882. „	324 „
Päästjate	„	„	7. II. 1884. „	765 „
Lendsalga	„	„	1. I. 1923. „	24 „
				Kokku 7026 m.